

nede en række eksempler på hr. Mogens Lykketofts fejlvurderinger, og han afvæbnede mig toltalt med sin store elegance ved at sige, at jeg havde ret; han havde taget fejl, og han var glad for, at det var gået bedre i verden, end han havde ventet.

Så hr. Mogens Lykketoft bør lade være med at skrive sin egen historie om igen på den måde. Det, hr. Mogens Lykketoft gjorde i forbindelse med Baltikum, var jo præcis at advare imod, at de skulle søge deres frihed.

Jeg besøgte også Baltikum i 1989 og fik en anden melding fra dem. De prøvede jo over kulturarbejdet og over det historiske arbejde at få skabt et opbrud. Og det er rigtigt, at der var risiko for blodsudgydelse, det har hr. Mogens Lykketoft ret i, for Gorbatsjov advarede de baltiske lande mod at søge deres frihed. Der har vi igen sammenfaldet mellem Sovjetunionen og Socialdemokratiet, for Gorbatsjov skrev jo præcis i samme periode, at det ville drukne i blod, hvis de søgte deres uafhængighed. Det skrev Gorbatsjov.

Han fik jo også ret, for i januar 1991 blev folk dræbt ved radiotårnet i Litauen, og i maj 1991 blev folk dræbt i parken i Riga af sovjetiske soldater. Så hr. Lykketoft havde ret i, at det var farligt, men det var meget vigtigt, at man modarbejdede Sovjetunionen og præcis efter 1989 gjorde alt, hvad man kunne, for at støtte den baltiske vej ud af Sovjetunionens skygge. Det lykkedes jo så også, men Sovjetunionen bed jo faktisk fra sig og dræbte mennesker så sent som i 1991.

(Kort bemærkning).

Mogens Lykketoft (S):

Jeg tror også, vi ved, at det ikke var med Gorbatsjovs gode vilje, det skete. Det, der var problemet, var, hvad man skulle give af venneråd til de mennesker, som jeg tror vi var enige om at støtte, og hvis aspirationer vi delte. Det råd, man skulle give, var meget afhængigt af, om man troede, der var en masse af dem, der ville blive slået ihjel, og om tiden var inde. Det var ikke en diskussion om, hvorvidt udenrigsministeren og jeg var uenige om Baltikums ønskelige fremtid, det var en diskussion om, hvornår tiden var moden til at sikre en fredelig befrielse.

(Kort bemærkning).

Udenrigsministeren (Per Stig Møller):

Og der var vi jo præcis i en fase, hvor vi skulle gøre alt, hvad vi kunne for at hjælpe dem. Europarådet gjorde jo, hvad de kunne i Tjekkiet og

Ungarn og Polen, og der var vi ovre – med det samme der var åbninger for det – i en juridisk komité for at knytte båndene, så det blev sværere og sværere for sovjetiske tropper at komme ind. Jeg kan huske, at da jeg var i Tjekkosllovakiet, gik de stadig væk rundt og var bange for, at sovjetiske tropper kom ind igen. Så vi var i en meget, meget farlig periode, i hvert fald følte vi alle sammen, at det kunne vippe, og det følte alle frihedskræfterne også i den del af verden.

Det var jo dem, vi støttede, og jeg er selvfølgelig glad for, at hr. Mogens Lykketoft også ønskede deres frihed. Det var strategien, der måske var forskellig, og der mener jeg, at hovedpunktet i strategien – og det er det, diskussionen står om – var, hvorvidt vi med den danske politik kom til at styrke den sovjetiske hånd eller ej. Og det var det, jeg frygtede at det alternative flertal gik rundt og kom til – selvfølgelig uden at ville det – nemlig at styrke den sovjetiske hånd og dermed komme til at svække frihedskræfterne. Men der kan historikerne jo så forske videre i, hvordan det skete.

Men jeg er da enig i, at hr. Mogens Lykketoft naturligvis også ønskede deres frihed.

Kl. 19.05

(Kort bemærkning).

Svend Auken (S):

Jeg vil gerne spørge ministeren, om ministeren nu er indstillet på – også i betragtning af den meningsudveksling, vi har haft her i dag, og den lange diskussion, der har været efter rapporten – at medvirke til offentliggørelse af alle de kilder, som er relevante for folks egen bedømmelse af den her situation.

Efter at være blevet anklaget på et helt urimeligt grundlag, synes jeg, for udskrivelsen af valget i 1988, som jeg i den socialdemokratiske gruppe gjorde alt, hvad jeg kunne for at forhindre, ville jeg for mit eget vedkommende sætte stor pris på, at alle dokumenter blev offentliggjort. Det vil jeg gerne spørge ministeren om.

Så vil jeg gerne anholde ministeren for ét synspunkt, nemlig dette, at det alene var et indenrigspolitisk drilleri, der gjorde, at man havde uenigheden i 1980'erne – eller havde det alternative flertal. Som en af dem, der dengang som nu kæmpede for det synspunkt, at man skulle have bred enighed om udenrigs- og sikkerhedspolitikken, og bl.a. foreslog etableret det såkaldte Dyvigudvalg, opfattede jeg det som en af de konstante blokeringer – og der var andre, der havde den opfattelse, som jeg havde – at den da-